

LOPPURAPORTTI 16.1.2022**Kansainvälinen työterveyshuolto – ajankohtaisempi kuin
koskaan aikaisemmin****Konferenssi 16.-17.11.2021, Helsingissä**

Kari Reijula, Maarit Malin, Asta Toivonen, Rea Lagerstedt, Lena Selänne, Minna Pihlajaniemi,
Matti Palosaari, Jorma Rantanen

Yhteystiedot

Kari Reijula, professori
Varadekaani, lääketieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopisto

puh: +358 405502050

email: kari.reijula@helsinki.fi

Vastuuorganisaatio

Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, Kansanterveystieteen osasto –
työterveyshuolto

Yhteistyötahot

Orion Oy on osallistunut kokouksen tila- ja tarjoilukustannuksiin

Työsuojelurahasto on osallistunut hankkeen rahoittamiseen

Kongressin käytännön järjestelyt

Suunnittelu ja toteutus (suunnittelu aloitettu v. 2019) (työaika henkilötyökuukausina)

Kari Reijula, professori, kongressin vastuhenkilö, Maarit Malin, TtM, koulutuskoordinaattori, Asta Toivonen, KTM, kouluttajakoulutuksen asiantuntija, Lena Selänne, FM, opetusteknologia-asiantuntija, Rea Lagerstedt, LL, erik. lääk., klin. opettaja, Minna Pihlajamäki, LT, erik. lääk., klin. opettaja, Matti Palosaari, LL, erik. lääk., klin. op., Jorma Rantanen, LKT, prof. emer.

Luennoijat (ohjelma liitteenä)

Prof. Jorma Rantanen, HY, Prof. Jukka Takala, ICOH, Dr. Ivan Ivanov, WHO, Dr. Shengli Niu, ILO, Prof. Zhang Min, Peking Univ. , Prof. Dooyoung Park, KOSHA, Korea, Dr. Fabio Boccuni, ICOH, Dr. Kristiina Mukala, STM, Prof. Riitta Sauni, TUNI, Prof. Leena Ala-Mursula, OULU yo, Prof. Clas Håkan Nygård, TUNI, Prof. Minna Huotilainen, HY, Prof. Lode Godderis, Univ. of Leuven, Prof. Raymond Agius, Univ Manchester, UK, Dr. Rokho Kim, WHO, Dr. Diana Gagliardi, INAIL, Prof. Alenka Skerjanc, UEMS, Prof. Begona Martinez, EASOM, Dr. Paul Schulte, NIOSH, USA.

Tiivistelmä

Toteutimme kansainvälisen kongressin ”Kansainvälinen työterveys – ajankohtaisempi kuin koskaan aikaisemmin” Helsingissä 16.-17.11.2021. Tilaisuuden järjestäminen syksyllä 2021 oli poikkeuksellisen vaikeaa vaikeutuneen koronapandemian vuoksi, mutta olosuhteisiin nähden lopputulos oli hyvä. Tässä raportissa kuvataan tilaisuuden suunnittelu ja toteutus sekä yhteenveto ohjelman alustuksista ja kokouksen muu anti. Tilaisuus jouduttiin siirtämään ensimmäisen pandemia-aallon takia vuodella syksyyn 2021.

Kongressin tavoite oli koota nykytilakuvaus kansainvälisestä työterveyshuollon tilasta. Tarkoitus oli kuulla esimerkkejä hyvistä käytännöistä ja esitellä omia kokemuksia. Tavoite oli tunnistaa tulevaisuuden haasteita ja etsiä toimivia ratkaisuja niihin. Verkostoituminen kansainvälisesti ja kotimaassa oli yksi keskeinen tavoite tälle kongressille.

Koronapandemia aiheutti merkittäviä vaikeuksia laajan kansainvälisen asiantuntijajoukon saamiselle tilaisuuden alustajiksi. Vain osa ulkomaisista alustajista sai luvan tulla kongressiin. Tämä vaikutti esimerkiksi Työsuojelurahaston myöntämän määrärahan käyttöön, koska määräraha oli suunnattu käytännössä vain alustajien luentopalkkioihin sekä matka- ja majoituskustannuksiin, ei esimerkiksi kongressin tekniseen toteutukseen virtuaalisesti. Useat alustajat olivat tilaisuudessa joko striimattuna tai etukäteen taltioidulla videoesityksellä. Kaikki ne, jotka toivottiin paikalle alustajiksi, pääsivät osallistumaan kongressiin joko ollen paikalla tai virtuaalisesti. Teknisistä poikkeusjärjestelyistä aiheutuneet kustannukset Helsingin yliopisto joutui nyt kustantamaan itse. Nopeasti loppuvuodesta 2021 muuttuneen koronatilanteen vuoksi oli merkittävä saavutus saada paikalle konferenssiin tämä poikkeuksellisen laaja kansainvälinen alustajien joukko ja yli 200 osallistujaa.

Kokouksen järjestämiseen osallistuivat WHO, ILO, ICOH, UEMS ja EASOM, joiden asiantuntijoiden kanssa saimme rakennetuksi koronapandemiasta huolimatta kattavan kuvan kansainvälisen työterveyden nykytilasta ja tulevaisuuden kehitystrendeistä. Konferenssissa käytiin läpi kokemuksia työelämän nopean muutoksen haasteista ja esiteltiin keinoja ratkaista työterveyden ongelmia. Toimme esiin, että juuri nyt koronapandemian ravastelema maailma tarvitsee työterveyden ammattilaisia entistäkin enemmän. Vertasimme samalla Suomen työterveyshuoltoa ja erikoislääkäriskoulutuksen tilaa meillä mihin maihin.

Koronapandemiasta huolimatta tilaisuuden sisältö, ohjelma ja tavoitteet toteutuivat täysin muilta osin paitsi verkostoitumisen paikan päällä jäi poikkeusoloista johtuen vähäisemmäksi kuin toivottiin. Tätä korvattiin aktivoimalla osallistujat verkostoitumaan sosiaalisen median ja sähköisen viestinnän kautta toisiinsa tilaisuudessa ja sen jälkeen.

Tämä tilaisuuden järjestelyt olivat hyvin poikkeukselliset. Näin laajaa kansainvälistä ja korkean tason työterveyden asiantuntija- ja alustajajoukkoa ei Suomessa ole saatu kokoon, kuin hyvin harvoin. Koronapandemiasta johtuen kokousta jouduttiin siirtämään v. 2020 vuodella eteenpäin. Syksyllä 2021 kokous oltiin joutua kokonaan perumaan, mutta muuttamalla se hybridi-webinaariksi kokous voitiin lopulta toteuttaa. Kongressiin pystyivät osallistumaan paikan päällä lähinnä kotimaiset työterveyshuollon erikoislääkärit, kouluttajat

ja erikoistujat. Verkon välityksellä kongressiin pystyi osallistumaan noin 2/3 kansainvälisistä alustajista ja merkittävä osa kansainvälisistä sekä osa kotimaisista työterveyslääkäreistä.

Kokousjärjestäjinä korostimme paikan päällä terveysturvallisuutta erittäin tarkasti ohjeistamalla kokoukseen osallistumisen, paikalle saapumisen sekä kokouskäyttäytymisen. Edellytimme paikan päällä koronapassia ja ehdotonta oireettomuutta. Tarjosimme kasvomaskit, järjestimme salissa turvavälit ja käytäville toimme käsidesipullot.

Kokouksen päivitetty aineisto on juuri nyt vielä työstettävänä ja tuotetaan julkaistavaksi useassa osassa eri tahoilla: kansainvälisissä julkaisusarjoissa, opetusmateriaalina työterveysammattilaisille, konsensuslausumina mukana olevien tahojen kesken ja kansantajuisina tiedotteina ammattilaisille ja työpaikoille. Paikalla olevat työterveyshuollon erikoislääkäriskoulutuksen kouluttajat ja erikoistujat saivat kattavan kuvan ajankohtaisesta työterveyshuollon tilasta, kehittämistarpeista ja haasteista tulevaisuudessa. Tutkijat saivat uusia aiheita tutkimuksen kohdentamiseen tulevaisuudessa. Päätäjät saivat laajan tiedon työterveyden ja työsuojelun nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä.

Mukana olevat kansainvälisen tason toimijat päättivät toteuttaa vastaavan korkean tason tapaamisen (konferenssin) muutaman vuoden välein samalla järjestäjäjoukolla. Koollekutsujana voisi toimia hyvin Suomi ja Helsingin yliopisto.

Lopussa todettiin, että nykyistä tiiviimpi kansainvälinen yhteys työterveyden toimijatahojen välillä on välttämätöntä kansainvälisten työterveysuhkien torjumisessa ja ratkaisujen löytämisessä yhteistyössä.

Konferenssin tausta ja tavoitteet

Globalisaatiolla on huomattava merkitys työlle, työn tekemiselle yleensä ja työntekijöiden terveydelle. Kansainvälistyminen luo uusia haasteita, tarjoaa mahdollisuuksia ja edellyttää valppautta työntekijöiden terveyden suojelemiseksi jatkuvasti muuttuvassa työelämässä. Työterveyden tulee uudistua ja kehittyä määrällisesti ja laadullisesti vastaamaan muuttuvia tarpeita niin kehittyneissä teollisuusmaissa kuin kehittyvissä maissa. Uusia työterveyden ongelmia tunnistetaan ja uusia työperäisiä sairauksia diagnosoidaan. Työperäisten sairauksien tunnistamisesta fokus on laajentumassa työntekijöiden psykososiaalisiin ongelmien ratkaisemiseen ja työ- ja toimintakyvyn tukemiseen. Työterveyshuollossa tarvitaan uusia strategioita, menetelmiä ja työkaluja, jotta työterveys ja turvallisuus toteutuu jatkossakin.

Työterveyshuollon erikoislääkärit ovat keskeinen ammattiryhmä työterveyshuollossa. Heidän ymmärrys, tiedot ja taidot kansainvälisen työterveyden uusista haasteista on tärkeä osa heidän ammatillista osaamista. Työterveyshuollon erikoislääkäriskoulutuksen jatkuva kehittäminen on edellytys laadukkaalle työterveyshuollossa Suomessa.

Kansainvälisten hyvien käytäntöjen tunteminen edistää oman työterveyshuoltomme kehittämistä. Uudet globaaliin työterveyteen liittyvät haasteet ja työperäiset sairaudet

haastavat työterveyshuoltoa meillä ja maailmalla. Erikoislääkärikoulutus uudistuu myös muissa maissa. Suomen ja työterveyshuollon erikoisalan on oltava kehityksessä mukana.

Tämän konferenssin tavoite oli koota kansainvälisen työterveyshuollon kannalta keskeiset kansainväliset toimijatahot arvioimaan työterveyden nykytilaa ja tulevaisuuden haasteita. Erityisenä näkökohtana oli, miten työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta tulee kehittää vastaamaan globalisaation mukana syntyviin haasteisiin. Työterveyshuollon erikoislääkäreiden kannalta keskeiset uudet haasteet oli tarkoitus kuvata suhteuttaen ne työelämän suurin kansainvälisiin muutostrendeihin. Mitä juuri nyt on työterveyslääkärinä osattava ja tehtävä? Miten koulutus pystyy vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin? Miten uudistuva koulutus parhaiten ja tehokkaimmin luo perustan tuleville työterveyslääkäreille meillä ja muualla hoitaa omaa tehtäväänsä työterveyshuollossa?

Tarkoitus oli verrata Suomen työterveyshuollon hyviä käytäntöjä muiden maiden parhaimpiin kokemuksiin. Samalla kun esiteltiin omia kehitettyjä käytäntöjä toisille, opittiin itsekin jotain uutta.

Kohderyhmänä kokouksessa olivat Suomessa työterveyshuoltoon erikoistuvat lääkärit, työterveyshuollon kouluttajalääkärit, koulutuspaikkojen edustajat ja erikoisalasta kiinnostuneet lääkärit ja päättäjät. Lisäksi paikalle oli kutsuttu Euroopan alueen maiden työterveyslääkäreitä, jotka joko toimivat työterveyshuollossa, tutkivat tai suunnittelevat työterveyshuollon palveluita ja kehittävät erikoislääkärikoulutusta.

Kongressin ohjelma, alustajat ja toteutus

Kaksipäiväisen konferenssin (16.-17.11.2021) ohjelma on ohessa liitteenä (PDF). Tilaisuuden teemat olivat seuraavat: 1) New international policies and strategies for OH and recovery from the COVID-19, 2) New trends in occupational health, occupational medicine and OH services, 3) New education and training strategies, models, and solutions.

ILO:n, WHO:n, ICOH:n sekä Kiinan ja EU:n (esim. Italia, UK ja pohjoismaat) tilannekuvaus pandemian haasteista ja ratkaisuista sekä TTH-asiantuntijoiden koulutuksen uudet toimintamallit koettiin merkittävimiksi alustuksien aiheiksi.

Kansainvälinen työterveys - aiheen konferenssin keskeiset tuotokset olivat 1) Työterveyshuollon erikoislääkärit (kouluttajat ja erikoistujat) saivat laajan ja ajankohtaisen tilannekuvan työterveyshuollon tilasta maailmalla, 2) Esiin tulivat tulevaisuuden työterveyshuollon visiot, haasteet ja tutkimuksen painopistealueet. 3) Kansainväliset asiantuntijat tutustuivat Suomen työterveyshuollon tilaan ja koulutuksen käytäntöihin. Tilaisuuden opit siirtyvät nyt käytännön työterveyshuollon toimintaan ja koulutuksen kehittämiseen.

Konferenssissa oli kolme pääsessiota, joiden sisältö tiivistetään seuraavassa:

SESSIO I: New international policies and strategies for occupational health in the era of globalization with special reference to current situation in recovery from the COVID-19 pandemic through occupational health research, training and practices

Dr. Ivan Ivanov, WHO, korosti konferenssin avauspuheenvuorossa kansainvälisen työterveysyhteisön yhteistyön merkitystä. WHO:n ja ILO:n yhdessä laatima “WHO and ILO Framework for National Occupational Health Programmes for Health Workers” - ohjelma tulee olla perustana tunnistetuilla fokusalueilla, joita yhdessä on vietävä eteenpäin. Fokusalueet ovat: 1) Written policy on safety, health and working conditions at the national and facility levels, 2) Responsible person/unit at national and facility level, 3) Occupational health services, budget, personal protective equipment, 4) Joint labour–management health and safety committees, 5) Ongoing (or periodic) education and training for responsible persons and health and safety committees, 6) Risk assessment of workplaces, processes, 7) Immunization against hepatitis B and other vaccine preventable diseases, 8) Exposure and incident reporting, 9) Diagnosis, treatment, care and support for occupational infections, 10) Information systems, indicators, 11) Compensation for work-related disability in accordance with national laws, 12) Research and evaluation, 13) Environmental hygiene – healthcare waste, WASH, cleaning.

Dr. Shengli Niu, ILO:sta muistutti kv-tasolla (erityisesti WHO ja ILO) sovituista yleisistä määräyksistä liittyen terveeseen ja turvalliseen työhön. Hän totesi, että “yhdessä laadittu strategia korostaa kansallista sitoutumista ja toimenpiteitä ennaltaehkäisevän toiminnan ja turvallisuuskulttuurin luomiseksi, jotka ovat avain saada aikaan pysyviä ratkaisuja ja kehitystä turvallisuudelle ja terveydelle työssä. Lisäksi Niu muistutti, että ILO tarjoaa tukea jäsenvaltioille teveyden ja turvallisuuden vahvistamiseksi. Näitä ovat käytännön työterveys- ja työsuojeluohjeet, työkalut, koulutus- ja tiedotusaineistot, ohjaus ja neuvonta. Niu jatkoi, että ILO aikoo julkaista vielä 2021 aikana “Diagnostic and exposure criteria for occupational diseases – Guidance notes for diagnosis and prevention of the diseases in the ILO List of Occupational Diseases (revised 2010)”.

Prof. Jukka Takala, ICOHin presidentti, korosti että mailman laajuisesti valtioiden tulee olla nykyistä paremmin valmistautunut ennaltaehkäisemään työhön liittyviä vaaroja ja terveyttä uhkaavia tekijöitä. Haasteena on hänen mukaansa ennakoita, estää ja hallita työhön liittyviä riskejä tilanteessa jossa epävarmuus ja epävakaus lisääntyvät työpaikoilla globaalisti. Jukka Takala esitti seuraavat suositukset (Key recommendations): 1. ILO and WHO should convene the ILO/WHO Joint Committee on Occupational Health, and set a target of universal occupational health coverage. 2. All stakeholders should set their own workplace health and safety strategies and programs with a view of zero harm. 3. Predict, prevent and be prepared of future major issues. Epidemics may be caused by nature and climate change e.g. by human action, such as the asbestos epidemics causing 255,000 deaths every year. 4. Regulatory framework and enforcement systems based on ILO standards and by workplace collaboration.

Prof. Min Zhang, Pekingin yliopistosta ja Kiinan sosiaali- ja terveysministeriöstä, nosti esiin seuraavat fokusalueet: 1) Occupational diseases prevention and control, 2) Healthy China 2030 strategy, 3) Occupational health protection in health sector (tämä ohjelma erityisesti COVID-19 koronapandemian takia) 4) Occupational safety and health in agriculture. In terms of occupational health, China faces pressing challenges and opportunities among huge

working population, strategies with whole-of-society and whole-of-government approach are crucial, international collaboration is needed.

Prof. Dooyoung Park, Etelä-Koreasta, esitteli maan aktiivisia toimia erityisesti laajentuneen teollisuuden tarpeista lähtevään työterveyden ja työsuojelun kehittämiseen. Hän muistutti perinteisen työhygienian merkitystä teollisuuden altistumisten tunnistamisessa ja vähentämisessä. Samalla hän haastoi työympäristötutkimusta uudelle vuosituhannele. Kemian, fysiikan ja biologian altisteiden tunnistamiseen on kehitettävä uusia ja tarkempia menetelmiä. Tuloksia on myös osattava tulkita nykyistä perusteellisemmin ja tarkemmin.

Dr. Fabio Boccuni, ICOHista ja Italiasta kertoi kokemuksista, nykytilanteen kuvauksesta ja kansallisista toimista koronapandemian hallinnassa Italiassa. Yhteenvetona hän totesi lopuksi: “National strategies for prevention and containment of Sars-CoV-2 pandemic should necessarily encompass the work dimension. In this respect, the development of a methodological approach based on quantitative indicators obtained from available data and epidemiological surveillance systems in the occupational setting represented an added value to address all related preventive measures to mitigate Covid-19 impacts in Italy. The proposed strategy contributed to reconsider the organization of work in the SARS-CoV-2 pandemic context, also to include innovation and integration with the OSH system at national level. At the same time, it allowed the opportunity to extend the benefits of workplace management policies to the community at large, as part of a progressive “exit strategy” from Covid-19 pandemic.”

Lääkintöneuvos Kristiina Mukala STM:sta esitteli Suomen työterveyshuollon mallin ja näkymät SOTE-uudistukseen liittyen. Mukala korosti kolmikannassa tehtyjen päätöksiä ja lakipohjan tärkeää merkitystä työterveyshuollon toiminnan tukena. Lisäksi vahva tutkimustoiminta työperäisten sairauksien ja ammattitautien aihealueella sekä kokonaisvaltaisen työterveyshuollon kattavuus ja laadukas sisältö olivat hänen mukaansa keskeisiä tekijöitä, joiden vuoksi Suomi on menestynyt työterveyden alueella. Koulutus on tärkeä osa laadukasta työterveyshuollon toimintaa.

SESSIO II. New trends in occupational health, occupational medicine and occupational health services

Prof. Lode Godderis, University of Leuven, Belgia esitteli MODERNET-tietopankin ja järjestelmän, jonka avulla kansainvälinen yhteistyö esimerkiksi työperäisten sairauksien tunnistamisessa ja tutkimuksessa on toteutettu työterveystutkijoiden ja asiantuntijoiden verkostona. Verkosto laajenee jatkuvasti ja uusia, aikaisemmin tuntemattomia altistumisia ja sairastumisia työssä on voitu todeta ja tietoa levittää verkoston piirissä koulutuksena työterveyden asiantuntijoille.

Prof. Raymond Agius, University of Manchester, UK, esitteli THOR-tietopankkia (The Health and Occupation Research Network (THOR) in the British Isles (United Kingdom & Republic of Ireland). THOR on tutkimuksen ja seurannan ohjelma Britanniassa ja Irlannissa, jonka avulla on voitu kansallisesti monitoroida ammattitauteja, muita työperäisiä ja työhön liittyviä sairauksia sekä sairauspoissaoloja. Yhteenvetona Agius totesi, että THORin kaltainen järjestelmä joka perustuu kliiniseen tietoon ja aineistoihin, joita kokee työterveyden

asiantuntijat ovat keränneet, voi tuottaa uutta tietoa uusista ammattitaukeista ja niiden aiheuttajista, lisääntyneistä riskeistä tietyillä aloilla ja ammattiteissa. THOR-verkoston kaltaista järjestelmää tulisi levittää laajemmalle työterveyden kansainvälisessä verkostiossa.

Dr. Rokho Kim, WHO:sta alusti kv-tasoisesta yhteistyöstä erityisesti hyvin vaihtelevan työterveyshuollon kattavuuden erojen korjaamiseksi. Rokho muistutti, että työterveys ei saavuta riittävää tasoa, ellei työterveyshuolto ole riittävän kattavasti järjestetty ja että sen ammattilaiset ovat koulutettuja työhönsä.

Diana Gagliardi, ICOH:n nykyinen pääsihteeri, esitteli ICOH:n kansainvälisen työterveysjärjestön toiminnan painopisteitä ja näkymiä tulevina vuosina. ICOH on yksi merkittävimmistä työterveyden kattojärjestöistä, joka toimii globaalina toimijana eri mantereilla, moniammatillisessa yhteistyössä työterveyden tutkimuksen ja koulutuksen alueella.

Prof. Jorma Rantanen HY:stä kokosi kattavan katsauksen globaalista COVID-19 pandemiatilanteesta tuoreiden kv-tilastojen avulla. Hän korosti sitä, että solidaarisuus ja eettisyys ovat keskeisiä inhimillisesti mutta myös tieteellisen tiedon näkökulmasta. Kuten WHO:n pääjohtaja Tedros on sanonut: "No one is safe until everybody is safe". Eli, rokotukset on saatava kattavasti kaikkiin maihin, myös niihin, joilla ei ole mahdollisuuksia tai varoja rokotteiden saamiseen. Jorma Rantanen toi esiin samalla maailman työterveyshuollon kattavuuden ongelmat: Kiinassa työterveyden piirissä on vain 10% työikäisistä, kun se esim. Suomessa on n. 80-90%.

Session III New education and training strategies, models, and solutions

Prof. Claudio Colosio Italiasta esitti kattavan kuvauksen ammattitautien tilasta erityisesti Euroopassa. Hän totesi ammattitautien aiheuttaman taloudellisen ja inhimillisen taakan edelleen työlääkätieteen alueella maailmassa. Hän muistutti merkittävästä alidiagnostiikan ongelmasta, mikä johtuu riittämättömästä tiedosta ja osaamisesta. Tutkimusta tarvitaan kipeästi perinteisten työhygieenisten ongelmien ja uusien altisteiden poistamiseksi työympäristöstä ja varhaisen diagnostiikan tekemisestä.

Prof. Leena Ala-Mursula Oulun yliopistosta esitteli Suomen ainutlaatuista ja laadukasta työterveyshuoltoa ja siihen kuuluvaa erikoislääkärikoulutusta. Koulutus toteutetaan vahvana valtakunnallisena verkostona, jota muut erikoisalajat eivät ole vastaavalla tavalla vielä tehneet. Hän kertoi työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen uudistuksesta ja uusista toimintamalleista ja tavoista.

Prof. Alenka Skerjanc, UEMS (Euroopan erikoislääkäriyhdistys) työlääkätieteen alaryhmän puheenjohtaja, esitteli eurooppalaista opetussuunnitelmaa työlääkätieteessä ja ensimmäistä EU-tasoisesta erikoislääkäritenttiä 2020.

Prof. Begona Martinez EASOMista (Euroopan työlääkätieteen erikoisalan koulutusjärjestö) esitteli kokousväelle heille erityisesti suunnattuja kursseja ja koulutusta, joihin he voivat osallistua liittymällä EASOMin jäseniksi.

Prof. Minna Huotilainen, Helsingin yliopistosta nosti esiin aivojen terveyden ja kognitiivisen ergonomian. Hän muistutti siitä, että nykyisin työn keskeisin ja laajin kuormitus on toimistotyötä vastaavissa tehtävissä, kohdistuu aivoihin. Huotilainen esitteli erilaisia havaintoja kuormittumistilanteista ja seurauksista hyvinvoinnille.

Prof. Clas Håkan Nygård, Tampereen yliopistosta kävi läpi työn ergonomisen kuormituksen tilanteita, elinvaikutuksia ja seurauksia toimintakyvyssä.

Prof. Paul Schulte NIOSH:sta USA:sta loi mielenkiintoisen vision tulevaisuuden työsuojelun ja työterveyden haasteista. Uuden kemialliset, fysikaaliset ja biologiset haasteet ja niiden elinvaikutukset käytiin läpi esimerkkien avulla. Työterveyden tutkimusta on kehitettävä jatkuvasti yhdessä työpaikkojen ja työntekijöiden kanssa. Ainoa, mikä on varmaa, on jatkuva muutos.

Kongressin tuotokset ja merkitys työterveyden alalla

Konferenssin uusi tieto voidaan hyödyntää nyt välittömästi käytännön työterveyshuollossa ja erikoislääkäriskoulutuksen kehittämisessä. Uudet käytännöt voidaan ottaa käyttöön työterveyshuollon toiminnassa. Suomen työterveyshuolto tuli tutuksi kv-asiantuntijoille. Esitysten tallenteet ovat käytettävissä konferenssin osallistujilla ja viiden yliopiston koulutustoiminnassa. Tilaisuuden toistaminen esim. 3 v- välein kirjattiin tavoitteeksi ja järjestäjätahona toivottiin olevan Helsingin yliopisto jatkossakin. Koska vastaavaa kokoontumista ei ole työterveyden erikoislääkäriskoulutukseen liittyen myöskään muualla toteutettu, tämä kokous voi olla alku kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi laajemminkin myös koulutuksen alueella. Helsingin yliopisto tarjoutui olemaan kokoonkutsuja tässä haasteessa.

Työterveyshuollon erikoislääkärit (kouluttajat ja erikoistujat) saivat laajan ja ajankohtaisen tilannekuvan työterveyshuollon tilasta maailmalla. Esiin tulivat tulevaisuuden työterveyshuollon visiot, haasteet ja tutkimuksen painopistealueet. Kansainväliset asiantuntijat tutustuivat Suomen työterveyshuollon tilaan ja koulutuksen käytäntöihin. Kongressin opit siirtyvät nyt käytännön työterveyshuollon toimintaan ja koulutuksen kehittämiseen.

Mittava työ näin laajan asiantuntijajoukon kokoamiseksi yhteen tilaisuuteen oli vaativa tehtävä. Kun kaikki tietoinen pidetyistä esityksistä nyt saadaan laajaan käyttöön työterveyshuollossa, ensisijaisesti työterveyslääkäreille tuotettu materiaali palvelee soveltuvin osin myös muita moniammatillisen työterveyshuollon toimijoita. Nyt onkin tärkeää levittää kerättyä uutta tietoa työterveyden ja työsuojelun alan kotimaisissa ja kansainvälisissä julkaisusarjoissa alan toimijoiden keskuuteen.

Nyt on myös tärkeää arvioida kerätyn tiedon hyödynnettävyys toimijoiden keskuudessa. Olisi tärkeää arvioida esim. vuoden kuluttua, miten tieto on levinnyt ja otettu käyttöön esim. käytännön työterveyshuollossa ja koulutustoiminnassa yliopistoissa.

Suomi ja Helsingin yliopisto sai kutsun vastaavan kansainvälisen tilaisuuden järjestämiseksi esim. kolmen vuoden kuluttua. Yhteistyössä WHO:n, ILO:n, ICOH:n, UEMS:n ja EASOMIN

kanssa kannattaa jo nyt aktivoida ja suunnittelu seuraavan kokoontumisen takia aloittaa viipymättä.